

SVENSKT NÄRINGSLIV

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning

Vår referens/dnr:
2024-124

Jakobsgatan 24
103 33 Stockholm

Er referens/dnr:
Fi2024/01367

2024-11-18

Remissvar

Statskontorets rapport En form för kollektivt beslutsfattande – en kartläggning och prövning av nämndmyndigheter (2024:11)

Svenskt Näringsliv ingår inte i kretsen av remissinstanser för ovanstående remiss. Flera av förslagen om nedläggning av vissa nämndmyndigheter i Statskontorets rapport kan dock förväntas påverka näringslivets funktion och företagens verksamhet. Svenskt Näringsliv vill därför framföra följande synpunkter.

En utgångspunkt för uppdraget till Statskontoret att se över nämndmyndigheterna har varit att säkerställa en sammanhållen, effektiv och mindre fragmenterad statlig förvaltning. Svenskt Näringsliv instämmer i att detta är en viktig ledstjärna för hur statens verksamhet bör organiseras.

Som framgår av Statskontorets rapport är det viktigaste skälet till att organisera en verksamhet i form av en nämndmyndighet att det finns behov av kollektiva beslut i verksamheten. Ett annat viktigt skäl för att organisera verksamhet i en nämndmyndighet är, enligt Statskontoret, behov av en stark organisatorisk gräns mot en annan verksamhet. Statskontoret konstaterar vidare att nämndmyndighet som form är ett kostnadseffektivt sätt att sätta samman mycket kvalificerad kompetens för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner. Nämndmyndigheter är med några få undantag små och har låga kostnader i jämförelse med annan statlig verksamhet. Det beror framför allt på att nämndmyndigheter i de flesta fall endast består av ett antal ledamöter som inte är heltidsanställda, samt att nämndmyndigheter vanligtvis har en värdmyndighet som sköter administrationen. Svenskt Näringsliv delar Statskontorets uppfattning om fördelarna med organisationsformen nämndmyndighet.

Svenskt Näringsliv vill här framföra sina synpunkter rörande några av de nämndmyndigheter som tas i Statskontorets rapport. Gemensamt för dem är att de är viktiga för näringslivet och företagen.

Bokföringsnämnden

Statskontorets utredning och förslag

Bokföringsnämnden är i dag knuten till knuten till en värdmyndighet, Finansinspektionen. Bokföringsnämnden har ett eget kansli med kanslichef. I intervjuer med Statskontoret har ordföranden och kanslichefen vid Bokföringsnämnden uppgett att organisationsformen kan skapa frågetecken kring vad kansliresurserna ska räcka till och hur långt värdmyndigheten Finansinspektionens stöd sträcker sig. De uppger vidare att Finansinspektionens administrativa stöd inte har varit tillräckligt och att nämnden därför har behövt upphandla olika typer av stöd från externa leverantörer, exempelvis för diarieföring, löner, ekonomi och webbplats. Statskontoret har också genomfört en enkät bland nämndmyndigheterna rörande bl.a. resurser. Bokföringsnämnden har svarat att den inte får nödvändiga resurser av sin värdmyndighet, Finansinspektionen.

Statskontoret föreslår att regeringen överväger att organisera verksamheten vid Bokföringsnämnden som en ordinarie uppgift vid en annan myndighet. Nämndens nuvarande verksamhet är att ta fram normer och råd inom redovisning. Det finns, enligt Statskontoret, flera möjliga myndigheter som har verksamhetsmässiga samband med nämndmyndigheten, exempelvis Bolagsverket, Finansinspektionen och Skatteverket. Statskontoret förordar Finansinspektionen eftersom Statskontoret bedömer att det finns starkast verksamhetsmässiga samband med den myndigheten. Finansinspektionen har också, enligt Statskontoret, redovisningsexpertis.

Bokföringsnämnden fattar inga beslut i förvaltningsärenden mot enskilda, och regeringen har, enligt Statskontoret, inte ställt upp några krav på nämndens sammansättning. Därför bedömer Statskontoret att verksamheten inte kräver något kollektivt beslutsfattande. Genom att organisera verksamheten som en ordinarie uppgift vid en annan myndighet kan också den sårbarhet som finns i det administrativa stödet minska, enligt Statskontoret.

Statskontoret bedömer att behovet av att knyta specifik kunskap och experter till sig samt att förankra råd och normering med olika aktörer bör kunna tillgodose inom ramen för en ordinarie uppgift vid en myndighet. Exempelvis har Ekonomistyrningsverket normerande uppgifter och ett rådgivande organ knutet till sig.

Enligt Statskontoret finns det både risker och möjligheter med att inrymma Bokföringsnämndens verksamhet bland uppgifterna hos en annan myndighet. Bl.a. bedömer Statskontoret att kostnaderna för den verksamhet Bokföringsnämnden bedriver inte skulle påverkas nämnvärt om den införlivades bland en annan myndighets uppgifter. Det kan vidare, enligt Statskontoret, uppstå verksamhetsmässiga synergier mellan Bokföringsnämndens uppgifter och den andra myndighetens ordinarie verksamhet. Det kan handla om att personal från nämndmyndigheten kan användas till flera uppgifter hos den nya myndigheten eller att uppgifterna kan lösas effektivare genom att de fördelas på fler. En risk, enligt Statskontoret, är dock att nya uppgifter som tillförs en myndighet med annan verksamhet konkurrerar med myndighetens befintliga uppgifter och därför prioriteras ner och trängs undan. Nämndmyndighetens uppdrag kommer i praktiken inte längre utgöra en del av någon myndighets kärnverksamhet.

Svenskt Näringslivs inställning

Bokföringsnämnden är statens expertorgan på redovisningsområdet och ansvarar för att utveckla god redovisningssed, vilket framgår av 8 kap. 1 § bokföringslagen (BFL). Enligt Statskontorets rapport har inte Bokföringsnämnden uppgifter enligt lag. Svenskt Näringsliv konstaterar därmed att Statskontorets förslag vilar på en uppenbar felaktighet. God

redovisningssed är ett väl etablerat begrepp och ger de allmänna råd som nämnden ger ut en särställning. Om Statskontorets förslag genomförs krävs därför en lagändring.

Utöver de allmänna råd till bestämmelserna i BFL och årsredovisningslagen (ÅRL) som Bokföringsnämnden ger ut tar nämnden fram vägledningar och informationsmaterial. Bokföringsnämnden har ett uppdrag att ta fram regler som är enkla och anpassade efter användarnas behov. Nämnden har därför tagit fram regelverk som är anpassade för företag av olika kategorier och storlekar. I uppdraget ingår också att biträda Regeringskansliet i redovisningsfrågor, delta i utredningar inom kommittéväsendet, yttra sig över författningsförslag samt avge yttranden till domstolar om vad god redovisningssed innebär. Bokföringsnämnden har också en tjänst där nämnden svarar på företagens frågor om redovisning och bokföring.

Bokföringsnämnden uttalar sig som vad som är god redovisningssed för alla företag, med undantag för finansiella företag som står under tillsyn av Finansinspektionen och redovisningen i noterade företag. Det innebär att mer än en miljon bokföringsskyldiga i olika former (enskilda firmor, handelsbolag, aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, ideella föreningar m.fl.) omfattas av Bokföringsnämndens normgivning. Den helt övervägande delen av dessa är små företag eller andra former av små organisationer för vilka de allmänna råd, vägledningar och den informationsservice som Bokföringsnämnden tillhandahåller har stor betydelse.

Svenskt Näringsliv anser, till skillnad från Statskontoret, att kollektiva beslut är det mest lämpliga sättet att fastställa vad som är god redovisningssed i Sverige. Det kollektiva beslutsfattandet tryggar myndighetens tillgång till kompetens och säkerställer att normgivningen är väl förankrad bland redovisningens intressentgrupper.

Att Bokföringsnämnden inte fattar beslut i förvaltningsärenden mot enskilda, vilket Statskontoret lyfter som ett argument för att lägga ned nämnden, framstår enligt Svenskt Näringsliv som mindre relevant. Uppdraget för Bokföringsnämnden är att utveckla god redovisningssed. Detta följer av lag, vilket inte Statskontoret uppmärksammat.

Statskontorets uppfattning att regeringen inte ställer krav på nämndens sammansättning är, enligt Svenskt Näringsliv, inte fullständigt. Det framgår visserligen inte direkt av nämndens instruktion några krav på hur den ska vara sammansatt. Av förarbetena till BFL följer dock att nämnden ska ges en allsidig sammansättning (prop. 1975/76:104 s. 200). Enligt vår uppfattning finns det sedan nämnden inrättades 1976 en väl utvecklad praxis av hur ledamöter utses i nämnden. Nämndens ledamöter representerar olika redovisningsintressenter. Det leder dels till att redovisningsfrågorna blir allsidigt belysta, dels till en bra förankring av nämndens allmänna råd och vägledningar.

I ett internationellt perspektiv är det snarare regel än undantag att redovisningsnormgivningen baseras på kollektiva beslut som fattas av normgivande organ med bred representation från användare, revisorer, tillsynsmyndigheter, rapporterande företag m.m. Om inslaget av kollektivt beslutsfattande tas bort finns en övervägande risk för mindre väl avvägda beslut och att kvaliteten på redovisningsnormgivningen försämras.

Svenskt Näringsliv anser att någon form av kollektivt beslutsfattande bör behållas. Det gäller oavsett hur den verksamhet som Bokföringsnämnden bedriver organiseras i övrigt. Om Bokföringsnämnden läggs ned som självständig myndighet anser Svenskt Näringsliv att

nämnden bör omvandlas till ett särskilt beslutsorgan och att kanslifunktionen överförs till en annan myndighet. En sådan lösning skulle ha fördelen att nämndens uppdrag att utveckla god redovisningssed renodlas.

Svenskt Näringsliv instämmer i det som uppgetts av företrädare för Bokföringsnämnden att dagens bristande resurser utgör det största problemet för nämnden. Det kan därför finnas skäl att överväga en annan organisation för Bokföringsnämndens del. Detta förutsätter dock att fördelarna med en omorganisation uppväger nackdelarna med avseende på Bokföringsnämndens uppdrag. Statskontoret gör bedömningen att en överflyttning av verksamheten till Finansinspektionen inte nämnvärt skulle påverka kostnaderna för själva verksamheten men att sammanslagningen skulle kunna leda till minskade administrativa kostnader. Någon uppskattning av hur stor kostnadsminskningen skulle kunna bli har inte gjorts. Före ett beslut om lämplig organisationsform behövs därför enligt Svenskt Näringsliv en djupare analys av resursbehov och kostnader i förhållande till nämndens uppdrag. Om en sådan analys landar i att Bokföringsnämnden inte ska behållas i sin nuvarande form bör en annan lämplig organisation där kanslifunktionen överförs till en annan myndighet övervägas. Statskontoret har i sin rapport pekat på att verksamheten i nämnden kan överföras till t.ex. Bolagsverket, Skatteverket eller Finansinspektionen. Av dessa myndigheter förespråkar Statskontoret Finansinspektionen.

Av de myndigheter som Statskontoret tar upp i sin rapport anser Svenskt Näringsliv att Bolagsverket är det mest lämpliga alternativet. Bolagsverket är registermyndighet vilket innebär att Bolagsverket bl.a. tar emot företagens årsredovisningar. På det sättet finns en naturlig koppling med Bokföringsnämndens verksamhet. Bolagsverket är vidare en utpräglad servicemyndighet med stor erfarenhet av att utforma tjänster som riktar sig mot det stora företagarkollektivet. Inom ramen för Bolagsverkets arbete med att ta fram och utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar finns sedan länge ett etablerat samarbete med Bokföringsnämnden, som svarar för utvecklingen av taxonomier, dvs. hur informationen ska kodas, för den digitala rapporteringen.

Vår uppfattning är att om verksamheten läggs hos Bolagsverket så kan det vara till ömsesidig nytta för såväl Bolagsverket som för Bokföringsnämnden. Båda myndigheterna har i dag som målsättning att förenkla för företagen och båda myndigheterna har ett tydligt fokus på de små företagens situation och behov. En samordning av statens kompetens på redovisningsområdet, på ett liknande sätt som man gjort i exempelvis Danmark, har dessutom visat sig ha många fördelar. Svenskt Näringsliv anser att en ordning där Bokföringsnämndens verksamhet samordnas med Bolagsverket är möjlig att förena med ett fortsatt kollektivt beslutsfattande vid utvecklingen av god redovisningssed.

Svenskt Näringsliv anser inte att Finansinspektionen är det mest lämpliga alternativet för att organisera Bokföringsnämndens verksamhet, i synnerhet inte om det sker utan att behålla det kollektiva beslutsfattandet. Finansinspektionens huvuduppgift är att bedriva tillsyn över finansiella företag och finansiella marknader samt att säkerställa finansiell stabilitet. Regelgivning avseende finansiella företag ingår visserligen i Finansinspektionens verksamhet, däribland viss redovisningsnormgivning, men av detta följer inte per automatik att Finansinspektionen är den mest lämpade normgivaren även för den stora majoriteten icke-finansiella företag.

Som konstaterats är nästan alla över en miljon bokföringsskyldiga som följer Bokföringsnämndens allmänna råd och vägledningar små företag eller organisationer.

Förenkling och regler som är anpassade till företagens behov är ett centralt mål med Bokföringsnämndens verksamhet. Bokföringsnämnden har dessutom ett uppdrag att ge service och svara på frågor om redovisning och bokföring. Alltsedan nämnden inrättades fullgörs detta uppdrag genom mailsvar och en telefonservice. Skillnaderna mellan Bokföringsnämnden och Finansinspektionen, både vad avser mål och inriktning för verksamheten, framstår som stora. Vi anser att det som sades i propositionen till den nu gällande bokföringslagen fortfarande har relevans (prop. 1998/99:130 s. 193 f.).

”I valet mellan Bokföringsnämnden och Finansinspektionen fäster vi stor vikt vid det förhållandet att inspektionen är tillsynsmyndighet för de finansiella företagen. Denna funktion kan naturligen leda till att inspektionens verksamhet för utvecklandet av god redovisningssed inriktas på sådana företag. Till detta kommer att det i huvudsak är av mindre intresse för Finansinspektionen att hantera frågor som rör t.ex. företagens löpande bokföring och arkivering av räkenskapshandlingar samt bokslutsfrågor som är specifika för små och medelstora icke-finansiella företag. Enligt vår mening är det därför lämpligast att Bokföringsnämnden ges huvudansvaret för redovisningsfrågorna.”

Svenskt Näringsliv anser inte heller att Skatteverket är en lämplig myndighet att ta över Bokföringsnämndens verksamhet, särskilt inte om det sker utan att behålla det kollektiva beslutsfattandet. Redovisningen utgör visserligen delvis ett underlag eller en utgångspunkt för beskattning av företag men beskattning är inte redovisningens primära syfte. Det primära syftet är i stället att ge intressenter beslutsunderlag för investeringar, kreditbeslut m.m. samt att följa upp hur företaget förvaltas.

Om Skatteverket tar över Bokföringsnämndens verksamhet kan dessa ändamål komma att trängas undan till förmån för fiskala överväganden. Redovisningsnormgivningen riskerar dessutom att bli en perifer verksamhet hos Skatteverket.

Forskarskattenämnden

Statskontorets utredning och förslag

Forskarskattenämndens nuvarande verksamhet är att pröva ansökningar om skattelättnader för utländska medborgare som arbetar som forskare i Sverige under en begränsad tid. Alla de ärenden som avgörs av nämnden tycks enligt Statskontoret inte kräva kollektivt beslutsfattande, utan det gäller endast de ärenden som ska avgöras utifrån arbetsuppgifter och kompetens. Statskontoret föreslår att man bör överväga om inte verksamheten kan organiseras som en ordinarie uppgift vid annan myndighet, och då Skatteverket. Behovet av den särskilda kompetens som Forskarskattenämndens ledamöter besitter anser Statskontoret bör kunna tillgodoses inom ramen för en ordinarie uppgift vid en myndighet.

Svenskt Näringslivs inställning

Svenskt Näringsliv avstyrker Statskontorets förslag om att Forskarskattenämnden verksamhet ska bli en ordinarie uppgift vid Skatteverket.

Bristen på kompetens och svårigheten att rekrytera är två av företagens största utmaningar. Reglerna om expertskatt syftar till att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft, skapa incitament för internationella företag att välja Sverige för nyetableringar och stimulera företag att se till att koncernledande funktioner som kräver utländsk personal finns/placeras i Sverige.

Utöver ett konkurrenskraftigt regelsystem måste ansöknings- och beslutsförfarandet fungera tillfredsställande och en snabb ärendehantering är av vikt.

Frågan som ska prövas i ärenden är normalt inte ett juridiskt spørsmål utan en bedömning av den sökandes kompetens och arbetsuppgifter. Den breda kompetens som är samlad hos Forskarskattenämnden borgar enligt Svenskt Näringsliv för god hantering av ärendena. Om verksamheten blir en uppgift inom Skatteverket är Svenskt Näringsliv tveksam till om behovet av samlad kompetens kan tillgodoses. Därmed finns det risk för att bl.a. näringslivets synpunkter inte kommer att beaktas. Det är även tveksamt om det kommer att uppstå några effektivitetsvinster med att inordna Forskarskattenämnden under Skatterättsnämnden. Samma kompetens kommer alltså behövas.

Svenskt Näringsliv hänvisar i övrigt till det som framförs i Forskarskattenämndens remissvar.

Patentombudsämnden

Statskontorets utredning och förslag

Statskontorets utredning konstaterar att flera av Patentombudsämndens uppgifter, såsom att anordna kunskapsprov, utöva tillsyn och föra register över auktoriserade patentombud, är löpande operativ verksamhet som inte kräver ett kollektivt beslutsfattande. Förslaget är därför att uppdraget renodlas så att uppgifterna främst gäller sådana ärenden som är lämpliga att hanteras i nämndform.

Svenskt Näringslivs inställning

Särskild lagstiftning om patentombud har stor praktisk betydelse, inte minst för svenska företag som kan komma att hamna i amerikanska rättsprocesser. De som är patentombud omfattas av så kallat Client-Attorney-Privilege, vilket är avgörande för att kunna skydda kunskapsbaserade tillgångar i samband med rättsprocesser.

Svenskt Näringsliv har under flera år arbetat med frågan om Client-Attorney-Privilege. Detta arbete har bedrivits i nära samverkan med IP-Samfundet, Svenska Industrins IP Förening, SEPAF, FICPI Sweden och Svenska Patentombudsforeningen (SPOF). Det har gjorts en enkät, gjorts rättsutredningar och anordnats två seminarier med internationella talare.

Bakgrunden är att det i en del rättsordningar, inte minst i amerikansk rätt, kan det ställas krav på att lämna ut konfidentiell information inom ramen för en rättsprocess. Företag kan då bli skyldiga att lämna ut även sådan information som de betraktar som viktiga företagshemligheter om den lämnats av anställd eller immaterialrättslig rådgivare.

Den svenska lagstiftningen innebär att advokater och patentombud omfattas av en tystnadsplikt som också innebär att de inte kan tvingas lämna ut konfidentiell information till en domstol. Detta gäller dock inte för personer som är bolagsjurister eller är rådgivare kring andra frågor än snävt patenträttsliga.

En ganska låg medvetenhet finns om dessa frågor. Det innebär att många företag och rådgivare inte förstår att det som omfattas av sekretess mellan parterna inte kommer att vara skyddat från utlämnande i domstol.

Konsekvenserna är flerfaldiga. Svenska företag har drabbats av att konfidentiell information har behövt lämnas ut i amerikanska domstolsprocesser, information som de betraktat som företagshemligheter. En annan konsekvens är att svenska aktörer, såsom svenska

immaterialrättsrådgivare och svenska affärskonsulter, väljs bort till förmån för utländska aktörer. Det talas till och med om att viss forskning flyttas utomlands eftersom rådgivningen kopplad till kommersialisering inte kan placeras i Sverige på grund av bristen på skydd. Svenska aktörer kan alltså inte konkurrera på lika villkor.

Det är några olika regelverk som kan behöva ändras för att utvidga kretsen som omfattas av Client-Attorney-Privilege.

I svensk rätt är det bara jurister som är advokater som omfattas av tystnadsplikt. Bolagsjurister som arbetar inne på ett företag omfattas inte av denna tystnadsplikt. I tysk rätt kan man vara Rechtsanwalt även om man arbetar på ett företag.

Svenskt Näringsliv anser att andra alternativ än Statskontorets förslag bör övervägas. En väg skulle vara att ändra regleringen kring advokater i svensk rätt. Advokaters ställning kommer från regler i rättegångsbalken och Sveriges advokatsamfunds stadgar (som fastställs av regeringen). Förmodligen finns dock ingen vilja att ändra rådande ordning i dessa delar.

En annan lösning är att utvidga kretsen som omfattas av tystnadsplikt från de snävt patenträttsliga frågorna. Den tystnadsplikt som finns idag är reglerad i lag (2010:1052) om auktorisation av patentombud. Rådgivare kring andra immaterialrättigheter eller frågor om immaterialrätt kopplat till affärsstrategier omfattas inte av denna lagstiftning. En lösning kan vara att utöka auktorisationen till även sådana rådgivare.

Det faktum att det i dag inte knappt ens går att diskutera att utvidga Advokatsamfundets medlemskrets till även bolagsjurister kastar en skugga över Statskontorets förslag. Risken är att en sådan lösning även på patentombudsvidan skulle skapa en fullständigt onödig inlåsnings effekt. Risken är att ett sådant organ skulle, precis som Advokatsamfundet, motsätta sig att kretsen vidgas.

Patentombudsmyndighets uppdrag kring utbildning är central. Tas utbildningarna bort där måste de finnas någon annanstans. Det stämmer att det är få som utbildas idag, vilket i sig är ett allvarligt problem. Bristen på svenska patentingenjörer är såvitt är bekant stor.¹ Till saken hör att det inte går att utbilda sig till patentingenjör på något svenskt lärosäte. Förslagen från Statskontoret bör ses i detta ljus.

Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, Nämnden för styrelserepresentationsfrågor samt Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd

Statskontorets utredning och förslag

Statskontoret föreslår att regeringen analyserar och tar ställning till om Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, Nämnden för styrelserepresentationsfrågor och Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd fortsatt är motiverade statliga åtaganden eller om de exempelvis kan hanteras av arbetstagarorganisationerna.

Svenskt Näringslivs inställning

¹ <https://t.teknikforetagen.se/forskning-innovation/svenska-innovationer-slarvas-bort-gar-miste-om-miljarder/>

Svenskt Näringsliv delar bilden att det har varit mycket få ärenden som tagits upp i Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, Nämnden för styrelserepresentationsfrågor och Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd. Svenskt Näringsliv anser dock att de frågor som behandlas i nämnderna är viktiga områden för arbetsmarknaden, såväl för arbetsgivare som för arbetstagare. Tvister måste därför handläggas på ett objektiva och opartiska sätt. Utifrån nämndernas sammansättning och funktionssätt anser inte Svenskt Näringsliv att det är nödvändigt att förändra dem.

Om en förändring ändå sker anser Svenskt Näringsliv att det är avgörande att den föregås av en nära dialog med arbetsmarknadens parter, det vill säga både arbetstagar- och arbetsgivarsidan. Att som Statskontoret tycks föreslå endast involvera arbetstagersidan, som är ena sidan i dessa processer, är oacceptabelt och borgar inte för en opartisk handläggning av förändringsprocessen eller de ärenden som uppstår.

Angående de få ärendena i nämnderna är Svenskt Näringslivs uppfattning att det till stor del beror på att de flesta ärenden kan lösas i förhandlingar mellan parterna på lokal eller central nivå. De flesta tvister som uppstår om arbetstagares uppfinningar hanteras också enligt avtalet angående rätten till arbetstagares uppfinningar som slutits mellan Svenskt Näringsliv och PTK. Tvisterna som omfattas av det avtalet avgörs enligt avtalets skiljedomsregler.

Granskningsnämnd för försvarsuppfinningar

Statskontorets utredning och förslag

Statskontoret bedömer att en nämnd är ett lämpligt sätt att organisera hanteringen av frågor kring försvarsuppfinningar.

Svenskt Näringslivs inställning

Svenskt Näringsliv delar uppfattningen att Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar fyller en viktig funktion. Den aktuella lagstiftningen har nyligen varit föremål för översyn i och med Sveriges tillträde till Nato.²

I samband med denna översyn lämnade Svenskt Näringsliv in ett remissyttrande.³ Det finns flera utmaningar kopplat till försvarsuppfinningar, inte minst utifrån lagstiftningens utformning. En sådan utmaning kan kopplas till det som kallas Dual Use. Frågan behöver bevakas. Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar kan fortsatt vara rätt organ för att hålla frågorna under bevakning.

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Statskontorets utredning och förslag

Statskontorets utredning föreslår att uppgifterna kan överföras till andra myndigheter och föreslår att uppgifterna överförs till Statens Kulturråd.

Svenskt Näringslivs inställning

Hemslöjdsfrågor ligger till stora delar vid sidan av frågor som medlemsföretag i Svenskt Näringsliv berörs av. Detta bör dock ses i nytt ljus, med tanke på de nya regler om geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter som antagits på EU-nivå.

² Se Ds 2023:22, Sveriges tillträde till vissa natoavtal.

³ https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/forskning-och-innovation/promemorian-sveriges-tilltrade-till-vissa-natoavtal-ds-202322_1203525.html

Dessa regler genomförs nu i svensk rätt, se Ds 2024:18, Nya regler om geografiska beteckningar och internationella varumärken.⁴

I Svenskt Näringslivs remissyttrande över förslaget uttrycks en oro för hur dessa frågor avses att behandlas i svensk rätt.⁵ I promemorian (Ds 2024:18) föreslås bl.a. att de nya reglerna om geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter ska hanteras av Patent- och registreringsverket.

Det kan dock ifrågasättas om det har kompetens att hantera denna nya rättighet. Frågorna ligger enligt Svenskt Näringsliv snarare närmare de frågor som hittills har hanterats av Nämnden för hemslöjdsfrågor. När helt nya rättigheter införs, som inte minst kommer att få betydelse för de handelsavtal som förhandlas fram på EU-nivå, måste det säkerställas att berörda aktörer får tillräcklig information. För de som arbetar med hantverks- och industriprodukter torde Nämnden för hemslöjdsfrågor ligga närmare till hands att söka sig till än till Patent- och registreringsverket. Nämnden tycks dock i sitt yttrande över ovan nämnda utredning inte vara berett att ta ett sådant ansvar.

Förändringen av Nämnden för hemslöjdsfrågor bör ses i ljuset av hur den nya rättigheten för hantverks- och industriprodukter ska hanteras. Att enbart föra över nämndens uppgifter till Statens Kulturråd kan enligt Svenskt Näringsliv leda till ett skadligt osynliggörande av frågorna.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Fall

Claes Norberg

⁴ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2024/08/ds-202418/>

⁵ https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/foretagsjuridik/remittering-av-promemorian-nya-regler-om-geografiska-beteckningar_1222970.html